

Alkon lausunto alkoholilain muutoksiin

28.4.2026

TaV kuuleminen HE 44/2026

Anton Westermarck

Pientuottajat ovat Alkolle kumppani

- Pientuottajat ovat tärkeitä kumppaneita Alkolle ja kotimaisten pientuottajien toimintaedellytysten parantaminen kannatettavaa. Pientuottajavoit valita mitkä vain 1–10 Alkon myymälää ja verkkokaupan.
- Vuonna 2025 valikoimassa lähes 800 pientuottajan tuotetta noin 130 pientuottajalta.
- Alko hoitaa pientuottajien puolesta kaikki verkkokaupan lakisääteiset velvoitteet, kuten alkoholilainsäädännön noudattamisen, ikärajatarkastukset, tuotevastuun, tietosuojan ja maksamisen turvallisuuden sekä näiden kehittämisen. Lainsäädännön salliessa, pientuottajien tuotteille koko maan kattavan kotiinkuljetusverkoston varastoineen.
- Alkon verkkokaupan hyödyntäminen pientuottajalle on todennäköisesti kustannustehokkaampaa kuin oman verkkokauppa-alustan rakentaminen.
- Alkolla on monopoliaseman takia rajallinen mahdollisuus markkinoida kotimaisia pientuottajien tuotteita, mutta alkoholilaki mahdollistaa pientuottajilla omien tuotteiden markkinoinnin. Pientuottaja voi omassa sosiaalisen median markkinoinnissaan hyödyntää suoraa linkkiä Alkon verkkokauppaan.
- Alkon aukioloaikojen laajentaminen tukisi kotimaisten tuottajien myyntiä ja kotiinkuljetusta.

Pientuottajien yli 5,5 % tai 8 % käymisteitse tuotteiden myyni valmistuspaikalta on poikkeus Alkon yksinoikeuteen

- Alkoholilain mukaan Alkolla on pääsäännön mukaan yksinoikeus myydä vahvempia kuin 5,5 % etyylialkoholijuomia tai 8 % käymisteitse valmistettuja juomia.
- Poikkeuksena alkoholilain pääsääntöön ovat olleet käsityöläispanimot ja tilaviini.
  - Komission mukaan poikkeuksen perusteena on ollut rajoitettu tuotantomäärään, joka osoittaa toiminnan olevan **rajallista, paikkaan sidottua, perinteistä ja käsiteollista**.
- HE:ssä **yksi pientuottajapoikkeus**, joka oikeuttaa myymään valmistuspaikalta kaikkia yli 5,5 % / 8 % käymisteitse valmistettuja juomia.
- HE ehtona pientuotannolle eli poikkeukselle Alkon yksinoikeusmyyntiin:
  - **Vuosituotanto** enintään 100 000 l puhdasta alkoholia.
  - **Vuosimyynti** yli 5,5 % / 8 % käymisteitse valmistuspaikalta enintään 25 000 l puhtaaksi alkoholiksi muutettuna.
  - Myynti rajattaisiin **yhteen valmistuspaikkaan**.
  - **Vaatimus taloudellisesta ja oikeudellisesta riippumattomuudesta poistuu**.
- **Myyntiajat noudattavat vähittäismyyntiaikoja** – pientislaamo saisi myydä tuotteitaan sunnuntaisin.
- Eesitysluonnoksessa **ei kotiinkuljetusoikeutta pientuottajille**. Näin turvataan Alkon kansanterveydellinen asema hallitusohjelman mukaisesti, mikä on hyvä asia – Alko toimii verkkokauppa ja kotiinkuljetuskumppanina.

Onko esityksen mukainen tuotantomäärä pienimuotoista ja käsiteollista?

- Komission mukaan poikkeuksen perusteena on ollut rajoitettu tuotantomäärään, joka osoittaa toiminnan olevan **rajallista, paikkaan sidottua, perinteistä ja käsiteollista**.
- Ruotsin tuoreessa, komission hyväksymässä poikkeuksessa, merkittävästi alhaisemmat rajat.
- 25 000 litran ulosmyynti puhtaana alkoholina Alkon yksinoikeuden piiriin kuuluville tuotteille haarukoitu laskemalla yhteen Alkon litramäärä puhtaana alkoholina ja jakamalla se myymälöiden kesken (n. 30 000 litraa)
  - Suurin osa myymälöistä jää myynniltään alle tällä tavalla lasketun 30 000 litran puhtaana alkoholina.
  - Noin 35 % myymälöistä jää alle 20 000 litraa puhtaaksi alkoholiksi muutettuna.

01 Uusimaa	35 %
02 Varsinais-Suomi	47 %
04 Satakunta	63 %
05 Kanta-Häme	62 %
06 Pirkanmaa	52 %
07 Päijät-Häme	65 %
08 Kymenlaakso	45 %
09 Etelä-Karjala	67 %
10 Etelä-Savo	71 %
11 Pohjois-Savo	61 %
12 Pohjois-Karjala	75 %
13 Keski-Suomi	65 %
14 Etelä-Pohjanmaa	88 %
15 Pohjanmaa	44 %
16 Keski-Pohjanmaa	50 %
17 Pohjois-Pohjanmaa	65 %
18 Kainuu	78 %
19 Lappi	83 %
20 Ahvenanmaa	50 %

Ruotsissa tuoreen tilamyyntilain vuosituotantomäärät pienempiä – tavoitteena tukea matkailua turvaten Systembolagetin yksinoikeus

- Mahdollistaa kaikkien juomien myynnin valmistuspaikalta. Edellyttää erillistä tilamyynnilupaa.
- Vuosituotanto tislattujen alkoholijuomien osalta on enintään 75 000 litraa vuodessa.
- Käymisteitse valmistetut alkoholijuomat enintään 10 % vuosituotanto enintään 400 000 litraa.
  - Suomessa nyk. lainsäädäntö käsityöläisolut enintään 500 000 litraa max. 12 %
- Käymisteitse valmistetut alkoholijuomat yli 10 % vuosituotanto enintään 200 000 litraa. Viinintuottajien on lisäksi valmistettava viini yksinomaan *omilta viljelmiltä peräisin olevista rypäleistä*.
  - Suomessa nyk. lainsäädäntö tilaviini (ei rypäle) enintään 100 000 litraa max. 13 %
- Myynnin tapahtuminen valmistuspaikasta, ei kotiinkuljetusmahdollisuutta. Ostajan osallistuminen maksulliselle vierailulle pientilalla ennen ostoa pakollista.
- Tilamyynni yksittäiselle kuluttajalle yhden vierailun aikana saa olla enintään 0,7 litraa väkeviä alkoholijuomia, kolme litraa viiniä, kolme litraa vahvaa olutta ja kolme litraa muita käymisteitse valmistettuja alkoholijuomia.
- Alkoholien minimimyyntihintaa rajoitetaan lainsäädännöllä.
- Tilamyynni rajattu kello 10.00 - 20.00 – ei viikonpäivärajoituksia.
- Määräaikaisena 6 vuotta – lain vaikutuksia arvioidaan.

HE Suomi (vuosituotanto)		Ruotsi (vuosituotanto)	
Tislattu väkevä 40 %	250 000 litraa	Tislatut väkevät	75 000 litraa
Olut 10 %	1 000 000 litraa	Käymisteitse enintään 10 %	400 000 litraa
Tilaviini 12 %	830 000 litraa	Käymisteitse yli 10 %	200 000 litraa